

**UNIVERSITY NORTH
H DOCTORAL STUD
ENTS' CONFERENC
E IN MEDIA AND
COMMUNICATION**

**UNIVERSITY NORTH
H DOCTORAL STUD
ENTS' CONFERENC
E IN MEDIA AND
COMMUNICATION**

**UNIVERSITY NORTH
H DOCTORAL STUD
ENTS' CONFERENC
E IN MEDIA AND
COMMUNICATION**

**DOKTORSKA KONFERENCIJA SVEUČILIŠTA SJEVER
MEDIJI I KOMUNIKACIJA / KOPRIVNICA / HRVATSKA / 28.11.2020.**

KNJIŽICA SAŽETAKA

Sveučilište Sjever
Koprivnica, 2020.

Doktorska konferencija za doktorande poslijediplomskih sveučilišnih doktorskih studija u području medija i komunikacije održava se uz potporu Hrvatske gospodarske komore.

Zahvaljujemo na pomoći pri realizaciji doktorske konferencije.

Izdavač: Sveučilište Sjever

Za izdavača: prof. dr. sc. Marin Milković

Uredili: izv. prof. dr. sc. Iva Rosanda Žigo, prof. dr. sc. Mario Tomiša

Programski odbor doktorske konferencije:

prof. dr. sc. Marin Milković, Sveučilište Sjever

prof. dr. sc. Jadranka Lasić-Lazić, Sveučilište Sjever

izv. prof. dr. sc. Iva Rosanda Žigo, Sveučilište Sjever

prof. dr. sc. Mario Tomiša, Sveučilište Sjever

prof. dr. sc. Nada Zgrabljiić-Rotar

prof. dr. sc. Marina Biti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

izv. prof. prim. dr. sc. Elizabeta Dadić-Hero, dr. med., Medicinski fakultet u Rijeci i Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci

Dr Arnar Eggert Thoroddsen, University of Iceland, Reykjavik, Iceland

Dr Urszula Doliwa, University of Warmia and Mazury, Olsztyn, Poland

izv. prof. dr. sc. Gordana Tkalec, Sveučilište Sjever

izv. prof. dr. sc. Ljerka Luić, Sveučilište Sjever

doc. dr. sc. Željka Bagarić, Sveučilište u Rijeci

Organizacijski odbor doktorske konferencije:

prof. dr. sc. Marin Milković

prof. dr. sc. Mario Tomiša

izv. prof. dr. sc. Iva Rosanda Žigo

izv. prof. prim. dr. sc. Elizabeta Dadić-Hero, dr. med.

izv. prof. dr. sc. Gordana Tkalec

doc. dr. sc. Željka Bagarić

Vesna Haluga, doktorandica, Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Mediji i komunikacija“

Šimun Mihanović Ijevljev, doktorand, Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Mediji i komunikacija“

Koraljka Sopta, doktorandica, Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Mediji i komunikacija“

Ivan Šabić, doktorand, Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Mediji i komunikacija“

Romana Zlatar-Vulić, doktorandica, Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Mediji i komunikacija“

Sadržaj

Uvodna riječ	1
Sažeci izlaganja	3
Plenarna izlaganja	3
Arnar Eggert Thoroddsen	4
Communicating in a digitized world: Pros and cons	
Urszula Doliwa	5
The role of community media in media system	
Boris Hajoš	6
Utjecaj umjetne inteligencije na struku odnosa s javnošću	
Biljana Marković	7
Važnost informacijske pismenosti za upravljanje zdravstvenim sustavom Republike Hrvatske/ The importance of information literacy for the management of healthcare system in the Republic of Croatia	
Petra Kovačević.	8
BBC-jeve video priče o rješenjima koja mijenjaju svijet: Atraktivne snimke i zanimljivi protagonisti nauštrb novinarstva	
Suzana Jovanović.	10
Utjecaj društvenih mreža i internetske komunikacije na jačanje pozitivne percepcije o zdravstvenim ustanovama	
Tajana Obradović, Nikša Sviličić.	11
Žena kao motiv izvještavanja sa Svjetskog nogometnog prvenstva	
Tanja Baksa	12
Digitalna komunikacija kod starijih osoba	
Željka Bagarić, Mario Žuliček, Darijo Čerepinko.	13
Accessibility of public health information on the COVID-19 pandemic to hearing impaired persons	

Vesna Haluga, Goran Vojković.	14
Pravo na zaštitu osobnih podataka osoba oboljelih od bolesti COVID-19 na primjeru prvozaražene osobe u Međimurskoj županiji	
Renata Kelemenić-Dražin	16
Specifičnosti interpersonalne komunikacije s onkološkim pacijentima tijekom pandemije COVID-19	
Romana Zlatar-Vulić.	18
Organizacija nastavnoga procesa na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci u uvjetima pandemije bolesti COVID-19	
Izidora Radek, Ana Marija Dunaj	19
E-obrazovanje na Visokoj policijskoj školi u Zagrebu – kvaliteta izvođenja nastave	
Katarina Franjo, Danijela Sunara Jozek	20
Usporedba komunikacije učenika i učitelja u redovnoj i virtualnoj nastavi Hrvatskoga jezika u hrvatskom osnovnoškolskom obrazovanju	
Samanta Kocijan, Marina Biti	21
Komunikacijski učinci kontrafaktičnih iskaza u reklamnom diskursu	
Stenni Milevoj Šuran	22
Recepcija kazališnog uprizorenja drame Tri sestre A. P. Čehova u Narodnom kazalištu u Splitu 1948.	
Eva Brlek.	24
Specifičnosti komunikacijskog modela djece s poremećajem pažnje	
Andrea Ledić, Lidija Tepeš Golubić	25
Utvrđivanje autorstva komparativnom analizom rukopisa i računalno potpomognutom lingvističkom analizom	
Anita Šulentić.	26
Z generacija u potrazi za novom glazbom: FM radio vs. glazbeni „streaming“ servisi	
Mateja Jalušić.	27
Mladi i televizija	

Anita Vujić Žmegač	28
Uloga komunikacije u organizacijskim promjenama	
Mateja Fras Venus	29
Bilingvizam od rođenja	
Martina Plantak, Gordana Tkalec	30
„Mi“ u medijima: Banalni nacionalizam i europeizam u hrvatskim medijima	
Martina Mihordin	31
Zaštita osobnih podataka u priopćenjima državnih odvjetništava	
Mateja Jalušić	32
Paradoks privatnosti	
Katarina Franjo, Gordana Tkalec	33
Suodnos slike i teksta u publikacijama podravske zavičajne književnosti	
Daša Bosanac, Elizabeta Dadić-Hero, Lucija Hero	34
Psihološko zdravlje medicinskog osoblja u epidemiji koronavirusa	
Jadranko Tuta	36
Primjena nove tehnologije u visokom vojnom obrazovanju: pitanja integracije virtualne stvarnosti u e-učenju	
Valentina Mirtiće, Zorica Topić Omaljev	37
Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje zdravstvene ustanove	
Mladen Greguraš, Iva Rosanda Žigo	38
Upotreba kratica u digitalnoj komunikaciji	
Karlo Sigetić, Nikša Sviličić	39
Upotreba persuazivnih komunikacijskih alata, tehnika i protokola Stožera civilne zaštite Koprivničko-križevačke županije u kriznom komuniciranju epidemije COVID-19	
Ivan Šabić, Lovre Dodig	40
Kibernetičke prijetnje nastavi na daljinu na početku pandemije uzrokovane pandemijom Covid-19 u RH	
Anita Jeličić, Slobodan Hadžić, Jelena Blaži	41
Komuniciranje lažnih vijesti tijekom pandemije COVID-19	

Vesna Haluga, Nikša Sviličić	42
Semiotički aspekti tradicijskih tetovaža katolkinja u BiH i njihov komunikacijski značaj	
Marta Vargek	43
Političke ideje u Bunjevačkim i šokačkim novinama	
Jelena Škoda.	44
Poticanje razvoja vizualne pismenosti korištenjem infografa u nastavi stranog jezika	
Irena Leščan, Gordana Tkalec	45
Političko kazalište na primjeru Hrvatske i Srbije	
Neven Protić	46
Konstrukcija ženskosti, muškosti i „queer“ subjektivnosti u holivudskom „mainstream“ filmu	
Marko Gregur, Gordana Tkalec	48
Društvene i političke teme te pozicija tjednika „Demokrat“ (1919.-1920.)	

Uvodna riječ

Doktorska konferencija za doktorande poslijediplomskih sveučilišnih doktorskih studija iz područja medija i komunikacije održava se ove godine u bitno drugačijim uvjetima i okolnostima. Svjedočimo trenutku u kojem se cijeli svijet suočava s izazovima kojima nas je izložila pandemija koronavirusa. U ovom sada već poprilično dugačkom osmomjesečnom razdoblju kojega bilježi niz promjena koje smo morali uvesti u naše svakodnevne živote, one naoko beznačajne sitnice koje su se do nedavno tek podrazumijevale, postaju sada važnije no ikada. Istovremeno, živimo u prijelomnom i iznimno važnom trenutku, trenutku u kojem moramo osvijestiti i u prvi plan postaviti prioritete koji imaju snagu potaknuti socijalne, ekonomske, kulturne i znanstvene promjene. Obrazovanje i znanost moraju postati središnjim elementima razvoja društva. Jer, samo društvo utemeljeno na znanju može težiti prema istinskom prosperitetu u svim njegovim segmentima.

Upravo doktorska konferencija, kao mjesto okupljanja mladih znanstvenika, mora biti rasadnikom takvih nastojanja, mora pokazati kako su dijalog i zajednički, timski rad među znanstvenicima i istraživačima različitih usmjerenja, disciplina i pogleda na istraživačke probleme, ključni preduvjeti razvoja i napretka. Suvremena znanost ne dozvoljava podijele na „tvrdu“ i „meku“, „važnu“ i „manje važnu“ ili „bolju“ i „manje bolju“ znanost, štoviše oštro se suprotstavlja dihotomijama koje na bilo koji način nastoje prodrijeti u akademski svijet. Današnja znanost poziva na međusobnu suradnju i interdisciplinarno istraživanje s jasno postavljenim ciljevima, svrhom i rezultatima. U takvom sinergijskom djelovanju rezultati sasvim sigurno neće izostati.

Radovi pristigli za ovogodišnje, virtualno izdanje doktorske konferencije odraz su upravo spomenutih tendencija. Kristaliziraju dvije ključne odrednice koje predstavljaju put kojim se valja kretati u razdoblju koje je pred nama. To su znanje i tehnologija. Stoga, interdisciplinarni karakter ovoga simpozija omogućuje doktorandima i njihovim mentorima i profesorima razmjenu ideja i iskustava, te ih potiče na uspostavljanje mreže suradnika. Jednako tako, ukazuje i na iznimno važnu poziciju informacijsko-komunikacijskih znanosti u modernom akademskom, ali i ekonomskom ozračju. Jer, upravo ova znanost posjeduje teorijsku i metodološku snagu da postane okupljalištem različitosti i izvrsnosti u jednom.

Našim doktorandima, doktorandima s drugih poslijediplomskih sveučilišnih studija, kao i profesorima, mentorima i studijskim savjetnicima želimo uspješno izlaganje tema i vjerujemo da će se radovi koje ćemo okupiti u Zborniku isticati kvalitetom i originalnošću.

U ime Organizacijskog odbora,
Iva Rosanda Žigo

Sažeci izlaganja

Plenarna izlaganja

Arnar Eggert Thoroddsen

Communicating in a digitized world: Pros and cons

The presentation will look at how individual communication has developed in the last twenty years through various social media platforms. The talk utilizes micro-sociological theories along with recent research in media studies (especially pertaining to social media) to examine how communication between individuals and groups has been shift-shaping steadily, for better and for worse. Research has shown that in many cases the platforms have strengthened friendships, made information spreading easier and given various groups a sense of commitment and solidarity. On the other hand, the "cold", digital reality of this communication has given rise to misunderstandings, hate-filled dialogues, stress and a general rise in mental instability, especially among younger generations. The interplay of mass-media in these developments; such as news channels, the entertainment industry and the advertisement world will also be taken into account.

Urszula Doliwa

The role of community media in media system

Community media is, and always has been, a platform for active participation, long before the emergence of the internet and the so-called social media. Communication rights, such as access to information and freedom of expression which is independent of both government and commercial influence, constitute the foundation of democracy. Community media creates a sphere which allows societies taking advantage of the communication rights in practice. It plays an important role in the promotion of dialogue, media literacy, cultural diversity and democratization of communication. As highlighted by Salvatore Scifo, community media “challenges the view of mainstream broadcasters and policymakers who believe that media production should be limited to professionals which leads to non-dominant groups being prevented from participating in the process and from circulating their views” (Bellardi et al., 2018, p. 12). Community media aims at providing access to communication on the community’s own terms while correcting imbalances in media content produced in mainstream media. It serves diverse communities and involves large numbers of volunteers in media productions, training and management and often includes groups which are underrepresented in mainstream media: women, children, elderly people, youth, students and ordinary citizens, also those with migrant or refugee status (CMFE 2019).

This sector is legally recognized in many countries around the globe. Countries with the strongest community media sector of the number of such initiatives and the involvement of the audience include Australia, Canada, India and many African countries. Community media is also established and well developed in Western Europe, e.g. in France, Austria, the Netherlands, Ireland, Great Britain and in Scandinavian countries. However, it has grown considerably more slowly in almost all the countries in Central and Eastern Europe (Doliwa, Rankovic 2014).

Taking advantage of my research in community media from the last decade and my work as a board member of the Community Media Forum Europe (CMFE), I will characterize community media sector in greater detail with a special focus on the complicated situation of community media in Central and Eastern Europe.

Boris Hajoš

Utjecaj umjetne inteligencije na struku odnosa s javnošću

Cilj istraživanja je analizirati do koje će mjere umjetna inteligencija utjecati na struku odnosa s javnošću (OJ). Koristit će se metode tematske analize sadržaja stručne literature i kvantitativnog upitnika. Istraživanjem se želi utvrditi koje će teme umjetna inteligencija nametnuti razvoju struke OJ poput etike, pristranosti, korisničkog iskustva sve do obrazovanja za OJ i savjetovanja i vodstva u njezinoj upotrebi.

Umjetna inteligencija (AI) je „računalna znanost koja ima za cilj izvršavati zadatke koji repliciraju ljudsku ili životinjsku inteligenciju i ponašanje“ te utječe na brojne struke i zanimanja poput financijskih usluga, prava, zdravstva, prometa, razvoja ljudskih resursa sve do odnosa s javnošću. U ovo područje ulaze i strojno učenje (*machine learning*) i Internet stvari (*IOT - internet of things*). Tehnološki dizajn računalnih AI sustava između ostalog uključuje razumijevanje i analizu jezika, govora, slike, pri čemu sustav uči kako reagirati, planirati ili rješavati određene zadatke. Prema istraživanju koje je proveo Centar za upravljanje umjetnom inteligencijom (AI) sveučilišta u Oxfordu 2019., mnogi se plaše budućnosti u kojoj mehanizmi AI postaju previše inteligentni. Međutim, trenutno živimo u doba slabe umjetne inteligencije, no unatoč tomu ona već utječe na praksu OJ putem pojednostavljenja zadataka; slušanja i motrenja sadržaja društvenih mreža, te automatizacijom zadataka. Istraživanje britanskog Instituta za odnose s javnošću CIPR iz 2018. utvrdilo je da bi se 12% vještina stručnjaka OJ (od ukupno 52 vještine podijeljenih u 12 kategorija: analiza, upravljanje podacima, analiza dionika, analiza rizika, osobne vještine, stručnost, etika, pravo, istraživanja, analiza ponašanja, revizija i predviđanja) moglo dopuniti ili zamijeniti AI već tada, uz predviđanje da bi se to moglo popeti na 38% vještina u roku od pet godina. Daljnjih 27% vještina stručnjaka OJ imat će podršku neke tehnologije koja pomaže stručnjacima OJ u odlučivanju i dubinskoj analizi. Temeljne ljudske osobine poput empatije, povjerenja, humora i izgradnje odnosa ne mogu se automatizirati.

Ključne riječi: odnosi s javnošću, umjetna inteligencija, budućnost odnosa s javnošću

Biljana Marković

Važnost informacijske pismenosti za upravljanje zdravstvenim sustavom Republike Hrvatske/ The importance of information literacy for the management of healthcare system in the Republic of Croatia

Tijekom posljednjih dvadesetak godina računala i dostupnost informacija postaju sastavni dio zdravstvenog sustava u Hrvatskoj. Informacijska pismenost u zdravstvu je specijalnost koja integrira zdravstveno područje, znanje o računalima te područje informacijskih sustava prilikom prepoznavanja, prikupljanja, obrade i korištenja podataka i informacija u zdravstvenoj praksi, administraciji, menadžmentu, edukaciji, istraživanju i širenju znanja. Cilj je ovim radom ukazati na ulogu i značaj informacijske pismenosti za upravljanje zdravstvenim sustavom. Ona je neophodna menadžmentu radi donošenja djelotvornih i učinkovitih odluka. Te odluke mogu biti takve ukoliko menadžment ovlada informacijskom tehnologijom tj. stvori uvjete da informacijsko – komunikacijska tehnologija bude podrška u odlučivanju. Kroz izučavanje dostupne literature te studiju konkretnog slučaja odgovorit će se na pitanja što je informacijska pismenost u zdravstvu, zašto je neophodna za ovladavanje informacijskom tehnologijom od strane menadžmenta, odgovorit će se na pitanje što je ovladavanje informacijskom tehnologijom, prikazat će se jedan od okvira uz pomoć kojeg se može provesti ovladavanje informacijskom tehnologijom - COBIT (Control Objective for Information Technology). U radu će se naglasiti potreba utvrđivanja spremnosti menadžmenta u zdravstvu da se informacijski opismeni i ovlada informacijskom tehnologijom. Navedeno je neophodno kako bi se definiralo postojeće stanje te kako bi se na osnovu toga predložila poboljšanja. Postojeće stanje opisat će se tzv. CMM (Capability Maturity Model) tj. Modelom zrelosti za utvrđivanje stupnja informacijske pismenosti menadžmenta i njihovog ovladavanja informacijskom tehnologijom.

Ključne riječi: CMM, COBIT, informacijska tehnologija u zdravstvu, informacijska pismenost menadžmenta, ovladavanje informacijskom tehnologijom

Petra Kovačević

BBC-jeve video priče o rješenjima koja mijenjaju svijet: Atraktivne snimke i zanimljivi protagonisti nauštrb novinarstva

Novinari pokušavaju održati ravnotežu između izgradnje odnosa povjerenja s publikama i dosljednosti najvažnijim načelima novinarske profesije. Negativnost i nedostatak konteksta u izvještavanju ističu se kao glavni razlozi krize kredibilnosti novinarske profesije (Broesma, 2010). Ta kriza odražava se u nikada većoj razini aktivnog izbjegavanja vijesti (Reuters Institute, 2020). U ovome smislu, javni servis ostaje ključan u čuvanju neovisnog novinarstva, kritičkog izvještavanja i raznolikosti perspektiva (Freedman, 2019: 209), ali i kao mjesto razvoja i primjene novih, inovativnih pristupa publikama.

Novinarska praksa s upravo tim ciljevima je tzv. konstruktivno novinarstva čiji je začetnik Danska javna televizija (DR), a preuzeli su ga i javni servisi u Švedskoj (SVT), Belgiji (VRT, RTBF), Njemačkoj (ZDF) i drugi. U sklopu ove prakse razvilo se i „solutions“ novinarstvo koje se fokusira na priče o rješenjima na svjetske probleme, a sve s ciljem odmaka od negativnosti i time pridobivanja naklonosti publike. Ovu praksu preuzeo je i BBC – „najslavniji primjer javnog servisa“ (Nielsen, 2017: 36), ali pod drugim imenom – kao „solutions-focused“ novinarstvo.

Ovo je prvo istraživanje konceptualizacije i implementacije ove BBC-jeve prakse, i to u sklopu projekta „BBC People Fixing the World“. Svrha istraživanja je pridonijeti razumijevanju konstruktivnog i „solutions“ novinarstva, kako u kontekstu javnih servisa, tako i u kontekstu inovacija u audio-vizualnom izvještavanju koje osvajaju naklonost publike.

Dva su cilja ovog istraživanja. Prvo, kritička evaluacija i usporedba konceptualizacije i razumijevanja BBC-jevog „solutions-focused“ novinarstva od strane novinara i urednika s jedne strane, i poznatih postulata prakse solutions novinarstva s druge strane. Drugo, analiza kako se to odražava konkretno u BBC-jevim video pričama o rješenjima. Kvalitativna analiza sadržaja 120 video priča kombinira se s polustrukturiranim intervjuima s BBC-jevim novinarima koji su ih proizveli, kao i njihovim urednicima.

Rezultati pokazuju da BBC-jev „solutions-focused“ tim najveću pažnju posvećuje atraktivnim snimkama i pamtljivim protagonistima kako bi privukli i zadržali interes publike, ali često nauštrb novinarstva. Izbjegava se izvještavanje o ograničenjima prezentiranih rješenja, ne predstavljaju se vjerodostojni dokazi o učinkovitosti i uspješnosti rješenja te se često zaboravljaju ključna novinarska pitanja – poput „kako“ i „zašto“.

Ključne riječi: audiovizualno izvještavanje, BBC, konstruktivno novinarstvo, solutions novinarstvo, solutions-focused novinarstvo

Suzana Jovanović

Utjecaj društvenih mreža i internetske komunikacije na jačanje pozitivne percepcije o zdravstvenim ustanovama

U radu se obrađuje istraživačka tema utjecaja društvenih mreža i internetske komunikacije na jačanje pozitivne percepcije o zdravstvenim institucijama. Cilj rada je dokazati važnost društvenih mreža i internetske komunikacije u kontekstu jačanja pozitivne percepcije o zdravstvenim ustanovama. Istraživanje će biti provedeno na primjeru Specijalne bolnice Sv. Katarina za razdoblje od 3 mjeseca (srpanj, kolovoz i rujan 2020. godine). U radu će se koristiti kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih metoda istraživanja.

Ključne riječi: društvene mreže, internetska komunikacija, percepcija, zdravstvene ustanove

Tajana Obradović, Nikša Sviličić

Žena kao motiv izvještavanja sa Svjetskog nogometnog prvenstva

Tema ovog rada prisustvo je, učestalost i način korištenja teme/motiva „žena“ u uređivačkoj politici najčitanijih dnevno-informativnih novinskih portala u naslovima sportskih izvještaja, na primjeru izvještaja sa Svjetskog prvenstva u nogometu 2018. godine. Ciljevi analize su ispitati postojanje, obilježja i frekvenciju korištenja teme „žena“ u novinskom izvještavanju tijekom Svjetskog nogometnog prvenstva u Rusiji 2018. te razliku u izvještajnoj retorici između specijaliziranog, informativno-političkog i tabloidnog načina izvještavanja o sportu. Analiziran je korpus od 2 860 naslova u sportskim rubrikama najčitanijih novinskih portala – Večernjeg lista i dnevnika 24 sata te Sportskih novosti/Jutarnjeg lista – u razdoblju od 14. lipnja do 16. srpnja 2018. godine. Uzorak je reprezentativan. U istraživanju su primijenjene kvantitativne metode brojenja i analize sadržaja. Rezultati istraživanja pokazuju da sve tri sportske redakcije, odnosno autori naslova na svim novinskim portalima uključenim u istraživanje, u kreiranju naslova koriste motiv „žena“ u izvještaju s dominantno muškog sportskog događaja te da su narativno-semiotička obilježja naslova koji sadrže temu/motiv „žena“ u dominantnom opsegu podložna uređivačkoj politici koja podilazi stereotipnoj percepciji žene i zadovoljavanju „niskih strasti“ korisnika u svrhu privlačenja pozornosti publike i veće ulaznosti na prezentirani sadržaj.

Ključne riječi: nogomet, novinski portali, semiotika, sport, žene

Tanja Baksa

Digitalna komunikacija kod starijih osoba

Današnje je doba nezamislivo bez računala, mobitela, pametnih telefona, i različitih inih uređaja koji podržavaju internetsku vezu, a time i digitalnu komunikaciju. I dok djeca i mlađe generacije odrastaju s novim medijima, generacije 60+ nerijetko se teško snalaze s novim medijima i digitalnim uređajima. Ciljna grupa ovog istraživanja su osobe stare 60 i više godina koje se ispitivalo o njihovim korištenju novih medija te komuniciranju online. Za potrebe istraživanja koristila se anketa. Rezultati pokazuju kako se generacija 60+ koristi različitim uređajima za digitalnu komunikaciju, no od uređaja preferiraju mobitel i fiksni telefon, te komunikaciju licem u lice. Smatraju kako ne znaju dovoljno o korištenju novih tehnologija za digitalnu komunikaciju. Većina populacije 60-70 godina služi se barem jednom mobilnom aplikacijom (uglavnom viber) ili društvenom mrežom (uglavnom facebook), dok se s druge strane osobe starije od 70 godina rijetko služe društvenim mrežama i mobilnim aplikacijama za komunikaciju. Budući većina smatra kako treba poboljšati svoje vještine vezane uz nove medije, otvoreni su za učenje, što otvara kako prostor za ponudu raznih edukacija za populaciju 60+ vezanu uz korištenje novih medija za komunikaciju, tako i daljnja istraživanja vezana uz digitalnu komunikaciju, digitalnu inteligenciju i slično.

Ključne riječi: digitalna komunikacija, društvene mreže, generacija 60+, mobilne aplikacije, novi mediji

Željka Bagarić, Mario Žuliček, Darijo Čerepinko

Accessibility of public health information on the COVID-19 pandemic to hearing impaired persons

Background: People with disabilities are the most vulnerable group due to comorbidities and in terms of mortality are among the most severely affected in the global crisis caused by the COVID-19 pandemic. This crisis has been shown to have exacerbated the degree of inequality and social exclusion of people with disabilities precisely in terms of the accessibility of public health information.

Objectives: This paper explores the accessibility of public health information from official and mass media sources to hearing impaired persons during the COVID-19 pandemic. **Methods:** Content analysis was performed at two measurement points, at the beginning of the introduction of epidemiological measures (February / March 2020) and with the onset of reduction of epidemiological measures and normalization of the situation (end of May 2020). The unit of analysis consists of public health information of the member states of the European Union (N = 27), the European Economic Area (N = 3) and Switzerland; informative announcements of the globally most popular news channels (N = 10) and official announcements on the media channels of the World Health Organization and the European Commission. **Results:** In the analyzed sample (N = 43), a total of 16 (37%) sources ensured the accessibility of health information to the hearing-impaired persons through sign language interpreters; and 20 of them (47%) by subtitling the content. Accessibility is more represented in studio shows (N = 19, 44%) than in live shows (N = 15, 35%). By comparing the analysis of data in relation to both measurement points, only 40% (N = 17) of the total analyzed sample of information providers continuously provided accessible public health information to deaf people. According to the results of the analysis of the sample of news media, continuous, i.e. partial accessibility is ensured with the help of sign language interpreters (N = 4) or provided subtitles (N = 4), while some news media (N = 2) do not provide information accessible to the deaf people. **Conclusion:** The results obtained strongly support raise of awareness of the global social responsibility of the community and, in particular, the media, in order to achieve full inclusion and equality of all members of society.

Ključne riječi: hearing impaired persons, information accessibility, public health information, COVID-19, social inclusion

Vesna Haluga, Goran Vojković

Pravo na zaštitu osobnih podataka osoba oboljelih od bolesti COVID-19 na primjeru prvozaražene osobe u Međimurskoj županiji

Cilj rada je istražiti slučaj nultog pacijenta, odnosno prve zaražene osobe u Međimurskoj županiji, zaštitu njegovih osobnih podataka i mogućnost otkrivanja identiteta bez iznošenja osobnih podataka imena, prezimena, fotografije, adrese, OIB-a, datuma rođenja.

Za analizu su kao primarni podaci korištena priopćenja Stožera civilne zaštite Međimurske županije te objave vezane za prvooboljelu osobu od COVID 19 virusa na najčitanijem portalu e Međimurje na dan objave oboljenja, komentari na Facebooku te kao sekundarni podaci knjige, znanstveni i stručni članci i internetski izvori. Deskriptivnim metodama sinteze i analize, usporedbama, prikupljeni podaci su sistematizirani i komparirani s ciljem istraživanja zaštite osobnih podataka na primjeru prvooboljele osobe od COVID 19 virusa u Međimurskoj županiji. U radu je primijenjeno deskriptivno i razvojno istraživanje, a podaci su kvantitativno i kvalitativno analizirani uz pomoć programa Microsoft Office Excela te su prikazani tabelarno. Postavljena je **hipoteza H1: Moguće je utvrditi identitet osobe oboljele od COVID 19 virusa bez iznošenja osobnih podataka te hipoteza H2: Otkrivanje identiteta rezultira stigmatizacijom osobe oboljele od COVID 19 virusa.** Rad je strukturiran na način da se uvodno definiraju temeljni pojmovi, problem istraživanja, i postave hipoteze. U prvom dijelu istražena je zakonska regulativa. Drugi dio problematizira pojam nultog pacijenta i značaj otkrivanja identiteta u svjetskim i lokalnim razmjerima. Treći dio je analiza slučaja prvoboljele osobe od COVID 19 virusa u Međimurskoj županiji, a četvrti je zaključak te potvrda/opovrgavanje postavljenih hipoteza.

Analizom priopćenja Stožera civilne zaštite Međimurske županije te objava na e Međimurju najčitanijem lokalnom portalu razvidno je otkrivanje identiteta iako nisu objavljeni osobni, već skup podataka nultog pacijenta Gorana Nedeljka kao prve osobe oboljele od COVID 19 virusa u Međimurskoj županiji. Potvrđene su i obje postavljene hipoteze te je moguće zaključiti da nije moguće u cijelosti zaštititi osobne podatke. Također je apostrofirana uloga i značaj medija kada je

riječ o kriznom izvještavanju, poglavito o davanju informacija vezanih za zdravlje, budući su osobni zdravstveni podatci iznimno osjetljiva kategorija podataka čije neopravdano objavljivanje može prouzročiti posramljenost, stigmatizaciju i diskriminaciju pojedinca u društvu, odnosno povredu osobnih neimovinskih dobara osobe čiji su zdravstveni podatci objavljeni što je također ovaj rad, odnosno slučaj provooboljele osobe iz Međimurske županije i potvrdio.

Ključne riječi: COVID 19 virus, epidemija, Međimurska županija, pandemija, zaštita osobnih podataka

Renata Kelemenić-Dražin

Specifičnosti interpersonalne komunikacije s onkološkim pacijentima tijekom pandemije COVID-19

Pandemija SARS-CoV-2 naglo je i neizmjerljivo utjecala na cijeli svijet, pa tako i na onkološku zajednicu. Zatvaranje i strah od COVID-19 mogu utjecati na odustajanje od onkološkog liječenja te posljedično dovesti do lošijih ishoda liječenja. Stoga je od najveće važnosti tijekom pandemije održati komunikaciju onkologa sa svojim pacijentima.

Ciljevi rada: Cilj ovog rada je ispitati zadovoljstvo pacijenta komunikacijom s medicinskim osobljem za vrijeme pandemije, koji tip komunikacije preferiraju neovisno o pandemiji, koje su izvore informacija o pandemiji koristili te postoji li korelacija između ispitivanih parametara i karakteristika bolesnika.

Metodologija: Deskriptivna multicentrična studija, zasnovana na anketnom upitniku, obuhvatila je 422 odrasla pacijenta, koji su primali sistemsku onkološku terapiju tijekom pandemije. Koristili smo univarijatne deskriptivne i bivarijatne analize kako bismo proučili korelaciju između pacijentove perspektive o komunikaciji s medicinskim osobljem tijekom pandemije, preferiranog načina komunikacije i glavnih izvora informacija o pandemiji u odnosu na kliničke i sociodemografske podatke.

Glavni rezultati: Većina naših ispitanika izrazila je zadovoljstvo komunikacijom s medicinskim osobljem za vrijeme pandemije. S onkologom i onkološkim sestrama su komunicirali uglavnom licem u lice (77.7% vs. 81%), a s liječnikom obiteljske medicine telefonom (70.6%). Neovisno o pandemiji, većina onkoloških bolesnika (76.1%) preferira komunikaciju licem u lice. Odabir izvora informiranja i načini komunikacije ovise o dobi, spolu, primanjima, edukaciji i sijelu bolesti ispitanika.

Zaključci: Život u digitalnom dobu nam omogućuje brži i lakši prijenos informacija kao i individualizirani komunikacijski pristup pacijentu ovisno o njegovim preferencijama i trenutnoj situaciji. Učinkovita komunikacija, neovisno o načinu komunikacije koji odaberemo, ključni je faktor u borbi protiv pandemije. Naša je studija pokazala kako su muškarci skloniji komunicirati licem u lice dok su žene sklonije komuniciranju telefonom. Jednako tako mlađe osobe,

visokoobrazovane osobe i osobe viših primanja su sklonije komunikaciji putem e-maila i sklonije su korištenju interneta kao izvora informacija o pandemiji kao i pacijentice s karcinomom dojke. No unatoč različitim mogućnostima komunikacije, komunikacija licem u lice ostaje preferirani način komunikacije za većinu onkoloških bolesnika, čak i u kriznim situacijama kao što je pandemija COVID-19.

Ključne riječi: COVID-19, izvori informacija, komunikacija, medicinsko osoblje, onkološki bolesnici

Romana Zlatar-Vulić

Organizacija nastavnoga procesa na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci u uvjetima pandemije bolesti COVID-19

Nastala situacija uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19, uvjetovala je brojne izazove u svim društvenim segmentima, kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj. Uslijedile su neminovne promjene u restrukturiranju poslovnih i inih procesa u svim gospodarskim djelatnostima, a u takvim izvanrednim okolnostima bila je nužnost i imperativ, pronaći najbolja rješenja i u području obrazovanja kako bi se obrazovni proces nastavio odvijati. Novonastaloj situaciji prilagodio se i Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci prijelazom na sustav poučavanja na daljinu (tzv. „online“, digitalna nastava ili nastava na daljinu). Obzirom na nastojanje da se nastava na daljinu što učinkovitije provede, ovim radom željela se istražiti uspješnost provođenja nastave na daljinu druge i treće godine Preddiplomskog te prve i druge godine Diplomskog studija spomenutog studija. Stoga je cilj ovoga rada utvrditi stavove i mišljenja polaznika studija o kvaliteti provedene nastave na daljinu u odnosu na kontaktnu (tradicionalnu) nastavu te istražiti razinu zadovoljstva provođenjem ovoga oblika nastave u odnosu na kontaktnu nastavu. Jednako tako, cilj ovog istraživanja je ustanoviti prednosti i nedostatke nastave na daljinu u odnosu na kontaktnu nastavu i ukazati na potrebu ulaganja u obrazovni sustav u smislu razvoja digitalnih vještina svih sudionika obrazovnog procesa. Ovim radom istražiti će se i specifičnosti provođenja ispita u novonastaloj situaciji te će se provesti usporedna analiza uspjeha ostvarenoga na ispitu u online modelu s obzirom na iskustva prethodnoga semestra, kao i prethodnih godina kada su se ispiti provodili on-site. Također, dobiti će se uvid u kolikoj mjeri nastava na daljinu ispunjava zahtjeve i očekivanja njezinih sudionika – studenata.

Istraživanje će obuhvaćati kvalitativnu analizu znanstvene i stručne literature temeljenu na dosadašnjim iskustvima i praksi provedbe „e-obrazovanja“, dok će se provedenim statističkim analizama utvrditi mišljenja i stavovi studenata o kvaliteti provedbe nastavnoga procesa u novonastaloj situaciji.

Ključne riječi: digitalne vještine u sustavu obrazovanja, informacijsko-komunikacijske tehnologije, nastava na daljinu, visoko obrazovanje

Izidora Radek, Ana Marija Dunaj

E-obrazovanje na Visokoj policijskoj školi u Zagrebu – kvaliteta izvođenja nastave

Zbog pandemije COVID-19 Visoka policijska škola, kao i ostale visokoškolske institucije u Republici Hrvatskoj, je u ljetnom semestru u akademskoj godini 2019./2020. nastavu za redovne i izvanredne studente u potpunosti prebacila na sustav e-obrazovanja Policijske akademije. Online oblik komunikacije koristio se na Visokoj policijskoj školi i prije epidemiološke situacije, ali u umanjenom obliku, isključivo kao nadopuna klasičnoj nastavi na pojedinim kolegijima te je i od nastavnog kadra, zaposlenika visoke škole i studenata zahtijevao brzu prilagodbu na tehničke i komunikacijske izazove. S obzirom da bi se ovakav način izvođenja nastave mogao nastaviti i u idućoj akademskoj godini, izrađen je anketni upitnik namijenjen studentima Visoke policijske škole u Zagrebu koji su bili uključeni u sustav e-obrazovanja kako bi se na temelju dobivenih rezultata unaprijedila online nastava, otklonili mogući nedostaci, pronašla najučinkovitija rješenja i u konačnici, kako bi se studente i nastavnike motiviralo na bolju komunikaciju i postizanje željenih rezultata. U anketnom upitniku obuhvaćeni su svi aspekti izvođenja nastave s posebnim naglaskom na zadovoljstvu interakcijom nastavnika sa studentima, korisnosti i dostupnosti informacija i nastavnih materijala objavljenih u različitim oblicima na platformi e-obrazovanja, korištenim komunikacijskim kanalima i prednostima, odnosno nedostacima online nastave.

Ključne riječi: anketni upitnik, epidemija COVID-19, e-obrazovanje, komunikacija, kvaliteta nastave

Katarina Franjo, Danijela Sunara Jozek

Usporedba komunikacije učenika i učitelja u redovnoj i virtualnoj nastavi Hrvatskoga jezika u hrvatskom osnovnoškolskom obrazovanju

Hrvatsko se osnovnoškolsko obrazovanje, po prvi put u povijesti školstva, u 2020. godini zbog pandemije COVID-19 suočilo s održavanjem nastave na daljinu koja je kao takva unijela određene komunikacijske promjene u uobičajenom izvođenju nastave u osnovnim školama.

Cilj ovoga rada usporediti je i utvrditi percepciju međusobne komunikacije između učenika i učitelja unutar predmeta Hrvatski jezik na razini Republike Hrvatske uspoređujući komunikacijske odnose u redovnoj nastavi u školi te u nastavi u virtualnim učionicama (nastavi na daljinu). Potom utvrditi percepciju učitelja o učeničkoj pisanoj jezičnoj komunikaciji spram učitelja. U istraživanju je provedena kvantitativna metodologija ankete uz pomoć Google Docsa na društvenim mrežama u kojima su formirane grupe učitelja Hrvatskoga jezika te s učenicima u virtualnim učionicama Hrvatskoga jezika. Anketa koju su ispunjavali učitelji (n = 168) sastoji se od 14 zatvorenih i 2 otvorena pitanja, a učenici su (n = 229) ispunjavali anketu sa zatvorenim tipom pitanja. Rad ima teorijsko utemeljenje u Bergerovom modelu promatranja ciljanih osoba (učenik – učitelj) na način da se promatraju sljedeće varijable: verbalna komunikacija, neverbalna komunikacija i traženje informacija (istraživanje).

Nastava na daljinu oblik je nastave u kojoj i učitelji i učenici kao veliki nedostatak ističu manjak verbalne komunikacije, a učitelji su manje zadovoljni komunikacijom s učenicima u nastavi na daljinu i to smatraju segmentom koji je jako degradirao dosadašnji komunikacijski diskurs u odnosu na onaj koji imaju sa svojim učenicima u školi. Općenito, zaključak je istraživanja da je nastava u virtualnim učionicama ono zadnje rješenje koje osnovnoškolski odgojno-obrazovni sustav treba uvoditi jer sudionici (posebice učitelji) smatraju da se u takvom obliku nastave gubi kvaliteta komunikacije koja se u međuljudskoj interakciji ostvaruje i verbalno i neverbalno.

Ključne riječi: Bergerovi komunikacijski aksiomi, nastava Hrvatskoga jezika u osnovnoškolskom obrazovanju, međuljudska komunikacija, verbalna i neverbalna komunikacija, virtualne učionice nastave na daljinu

Samanta Kocijan, Marina Biti

Komunikacijski učinci kontrafaktičnih iskaza u reklamnom diskursu

Cilj rada je zaći u kontrafaktičke aspekte reklamnog diskursa i analizirati komunikacijske učinke koji iz njih proizlaze.

Metaforičkim izričajima, konceptualnim pretapanjem izvorne i ciljne domene, približavaju se, odnosno spajaju dva (ili više) neizgled nespojiva polja unosa rezultirajući metaforičkim učincima te uvećanom sugestivnošću. Napose takvi učinci proizlaze iz inovativnih spojeva između domena.

Ovakvim načinom komunikacije usmjerenim široj javnosti ponekad se perpetuiraju, no nerijetko se i problematiziraju stereotipi, a u slučaju potonjeg reklamni diskurs postaje i nosiocem progresivnih društvenih poruka.

Analiza će uzeti u obzir multimedijalnu narav reklamnog diskursa, usredotočujući se na suodnos jezika, slike a nerijetko i kinetičkih momenata. Kvalitativnom analizom odabrana korpusa nastojat će se potvrditi hipoteza: a) o inherentnoj povezanosti jezika i drugih znakovnih sistema, važnoj za razumijevanje poruke, i b) o uvećanoj sugestivnoj moći izričaja koji se grade iz generičkog povezivanja domena polučeni s raznolikih medijalnih polazišta. Pritom, izvršit će se i sistematizacija korpusa kako bi se uspostavili distinktivni modeli: izričajni model A koji perpetuira stereotipe i usmjerava se uže na ciljeve prodaje neposrednog osjećaja sreće, zadovoljstva, odnosno generalno pozitivne emocije, i izričajni model B kroz koji se stereotip problematizira i koji preuzima na sebe edukativnu funkciju kroz poruku koja se tiče širega društvenoga konteksta.

Ključne riječi: emocije, um, komunikacija, konceptualna metafora, konceptualno pretapanje, kontrafaktičnost, reklamni diskurs

Stenni Milevoj Šuran

Recepcija kazališnog uprizorenja drame *Tri sestre* A. P. Čehova u Narodnom kazalištu u Splitu 1948.

Ovaj rad bavi se recepcijom kazališnog uprizorenja drame „Tri sestre” ruskog dramatičara Antona Pavloviča Čehova u Narodnom kazalištu u Splitu 1948. godine. Cilj rada nije samo otkrivanje stilsko-estetskih obilježja kazališnog uprizorenja, odnosno redateljske poetike Lidije Mansvjetove, već i onih koji se odnose na novinsku kazališnu kritiku koja je pisana o navedenom uprizorenju i onih koji se bave pojedinim društveno-političkim i kulturološkim prilikama koje su utjecale na hrvatsku kazališnu scenu u prvim godinama nakon završetka Drugog svjetskog rata. Rad se temelji na induktivno-deduktivnoj metodi pri čemu se na pojedinačne elemente primjenjuje metoda analize, komparacije, sinteze i povišesna metoda.

Redateljska poetika Lidije Mansvjetove koja je obilježila jugoslavensku kazališnu scenu prve polovice 20. stoljeća interpretira se u okviru tzv. „oplemenjenog psihološkog realizma” koji je nastao posredno pod utjecajem Konstantina S. Stanislavskog (hudožestvenika), odnosno neposredno pod utjecajem njenog učitelja, Jurija E. Ozarovskog. U predstavi „Tri sestre” redateljica je posebnu pažnju posvećivala psihologizaciji dramskih karaktera i njihovim međusobnim odnosima te kreiranju odgovarajućeg scenskog ugođaja, ali i izbjegavala prekomjernu upotrebu realističkih efekata i detalja koji bi pojačali dojam mimetičke stvarnosti. U njenom pristupu drami očituje se tendencija da, s jedne strane, napusti stil i metodu Ozarovskog (povremenu sklonost prema grotesci i tendenciju da se istakne živopisnost i podvuče „jači ton”), a s druge strane, stilizaciju i karikaturu „krivog ogledala” Aleksandra Vereščagina. Predstava je imala 15 izvedbi i bila je dobro prihvaćena među tadašnjim kazališnim kritičarima koji su je tumačili unutar okvira „naturalističkog kazališta s društvenom tendencijom”. Promatrana je kroz socrealističku optiku kao dominantnu poetiku tadašnjeg vladajućeg političkog sustava kojemu je kazališna umjetnost morala biti nositelj društveno-pedagoške funkcije i pristupačna širokom krugu gledatelja. Kritika je vrednovala inscenaciju prema kriteriju ispunjenja pojedinih normativnih postulata, na čelu kojih je bila teorija i praksa realističkog stila glume, odnosno doktrinarna inačica „Sistema” Stanislavskog. Time je zanemareno „ozbiljnije” bavljenje kazališnom problematikom Čehova jer je drama smještena

unutar ideološki propisanih okvira linearnog, transparentnog i aplikativnog dramskog djela, iako je Mansvjetova u svojoj izvedbi pokušala ponuditi donekle „modificirano“ tumačenje drame u odnosu na ono koje je, primjerice, hrvatska publika imala prilike vidjeti tijekom gostovanja hudožestvenika i Stanislavskog u Zagrebu ranih dvadesetih godina 20. stoljeća.

Ključne riječi: Anton Pavlovič Čehov, kazališna recepcija, Lidija Mansvjetova, socrealizam, Tri sestre

Eva Brlek

Specifičnosti komunikacijskog modela djece s poremećajem pažnje

U suvremenoj znanstvenoj literaturi pronalazimo mnoštvo modela koji opisuju komunikacijske procese djece tipičnog razvoja, no u manjoj mjeri se naglasak stavlja na specifičnosti komunikacijskih modela djece s poremećajem pažnje. Prevalencija poremećaja pažnje rapidno raste posljednjih godina, te se samim time javlja i potreba za suvremenim istraživanjima u ovom području, s ciljem razumijevanja i implementacije znanstvenih spoznaja unutar komunikacijskog modela. Unutar komunikacijskog procesa odvijaju se procesi kodiranja, dekodiranja i interpretacije informacija, što samo znači da je pitanje okolnoga šuma i komunikacijskih barijera znatno složenije i delikatnije nego što se u dosadašnjim modelima impliciralo. Izvori šuma u komunikacijskom procesu mogu se podijeliti na fizičke (npr. jačina zvuka, vizualne karakteristike) i psihološke (npr. varijabilnost pažnje). Zbog složenosti procesa komunikacije, na šumove u komunikaciji ne možemo gledati samo kao nešto što se prima, nego nešto što nastaje tijekom kompleksnoga, ireverzibilnog, dvosmjernog i dinamičkog procesa. Cilj je ovog rada istražiti kako na komunikacijski proces utječu primarne varijable poput varijabilnosti pažnje te auditivnih i vizualnih podražaja, te sekundarne poput intenziteta i ekstenziteta podražajnih struktura, novosti ili neobičnosti te onih koji mogu unaprijediti ili omesti komunikacijske procese. Provedenim istraživanjem na kvalitativnoj i kvantitativnoj razini prikazat će se specifičnosti komunikacijskog modela djece s poremećajem pažnje, te će se dati značajan doprinos u interdisciplinarnom području komunikacije, informacije, pažnje i percepcije što predstavlja inicijativni korak za daljnja istraživanja u tom području.

Ključne riječi: komunikacijski model, informacija, pažnja, šum u komunikaciji, poremećaj pažnje

Andrea Ledić, Lidija Tepeš Golubić

Utvrđivanje autorstva komparativnom analizom rukopisa i računalno potpomognutom lingvističkom analizom

U ovom je radu ispitana mogućnost profiliranja i identifikacije autora različitih pisama grupiranjem skupina tekstova prema istom skriptoru metodom forenzičke analize rukopisa/potpisa te kontrolnom djelimice automatskom lingvističkom metodom. Tijekom prve faze napravljena je preliminarna analiza rukopisa kojim su ispisana pisma s ciljem utvrđivanja zadovoljavaju li isti profesionalne standarde forenzičke analize rukopisa/potpisa prema međunarodnoj normi ISO 17025. Zatim je izvršeno detaljno ispitivanje općih i posebnih rukopisnih značajki rukopisa kojim su pisma ispisana uz korištenje stereomikroskopa i video spektralnog komparatora u svrhu usporedbe pojedinačnih uzoraka rukopisa, kao za mjerenje veličine slova, riječi i rukopisa u cjelini. Iako naše istraživanje nije nužno uključivalo grafičku analizu, takva je preliminarna analiza rukopisa bila neophodna kako bi se mogla napraviti daljnja računalno potpomognuta lingvistička analiza. U svrhu istraživanja i provjere rukom pisani tekstovi su digitalizirani kako bi se mogla napraviti računalna analiza. Napravljeno je djelimice automatizirano lingvističko istraživanje kako bi se usporedili preliminarno dobiveni rezultati rukom pisanih tekstova odnosno pisama. Namjera ovakvog paralelnog istraživanja bila je utvrditi može li se temeljem korištenog rječnika, reda riječi u rečenici, na osnovu složenosti rečenica, upotrebljenih imenica, prijedjeva i glagola potvrditi prvotno odrađeno autorstvo teksta, služeći se djelimice automatiziranim analizom teksta. Rezultati dobiveni provedenim istraživanjem rukopisa i računalno potpomognutom analizom teksta pokazali su da se ovakvim interdisciplinarnim metodama mogu profilirati i identificirati skriptori odnosno autori.

Gljučne riječi: analiza rukopisa, identifikacija skriptora, profiliranje autora, računalno potpomognuta analiza teksta

Anita Šulentić

Z generacija u potrazi za novom glazbom: FM radio vs. glazbeni „streaming“ servisi

Digitalna tehnologija redefinirala je način konzumacije auditivnih medija, posebice u slučaju Z generacije. Istovremeno sva recentna istraživanja ukazuju na nove trendove slušanja tradicionalnog radija uslijed prodora glazbenih streaming servisa. Gotovo 90% svjetske populacije upotrebljava ih za pristup glazbenim novitetima i za stvaranje personaliziranih playlista dok glavni razlozi za slušanje radija (p)ostaju lokalne vijesti i karizma voditelja. Na razini Republike Hrvatske promjene su u začetku - streaming servise je 2018. koristilo tek 13% građana, a u prvoj polovici 2020. na hrvatsko su tržište, osim postojeća tri, plasirana dodatna dva velika glazbena servisa: Apple Music i Spotify. Kako bi mogle konkurirati novim trendovima i zadržati mlađe slušatelje, mnoge su radijske postaje lansirale svoje mobilne aplikacije s dodatnim glazbenim kanalima. Prosječni mladi slušatelj želi biti programski direktor „vlastite“ radijske postaje na platformi koju već koristi, na način da sam bira glazbu i vrijeme kad će slušati određeni sadržaj. Postavlja se pitanje hoće li to iskoristiti FM radio ili će svoju nekadašnju ulogu u potpunosti prepustiti globalnim streaming servisima.

Cilj ovog rada bio je istražiti na kojim platformama generacija Z građana Republike Hrvatske pronalazi novu glazbu (1), koliko koristi nove glazbene streaming servise u odnosu na mobilne aplikacije radija (2) te koliko radijske postaje za mlade u Republici Hrvatskoj ulažu u razvoj svojih digitalnih inačica (3). U tu svrhu provedena je internetska anketa na neprobabilističkom uzorku dobrovoljaca na društvenoj mreži Facebook te polustrukturirani intervjui s glavnim urednicima najslušanijih pet radijskih postaja u Republici Hrvatskoj u ciljanoj skupini do 25 godina. Rezultati istraživanja pokazat će prate li mladi u Hrvatskoj i u kojoj mjeri svjetske trendove te na koji način percipiraju mobilnu aplikaciju radija u odnosu na FM radio i digitalne glazbene servise.

Ključne riječi: digitalna tehnologija, FM radio, generacija Z, glazbeni streaming servisi, mobilna aplikacija

Mateja Jalušić

Mladi i televizija

Do pojave interneta, smatralo se da televizijska slika prenosi najpotpunije i najsažetije informacije koje snažnije od bilo kojeg drugog medija djeluju na svijest primatelja. Televizija počinje gubiti na važnosti, ali njezin utjecaj na živote gledatelja nije zanemariv pogotovo kod mlađih generacija koji su rasli usporedno s navedenim novim medijem. Radom predviđeno istraživanje pokazat će koja je uloga televizije u životima današnje mladeži, koje sadržaje mladi najčešće gledaju na televiziji, na koji ih način odabiru, koja zadovoljstva dobivaju konzumiranjem tih sadržaja te koriste li televiziju usporedno s nekim drugim medijima. U svrhu ovog istraživanja koristit će se kvalitativna metoda intervjua s 32 pitanja grupirana u tri cjeline: sociodemografska obilježja ispitanika, zatim njihov općeniti stav prema medijima i, na kraju, odnos mladih prema televiziji. Za sudionike istraživanja odabrani su predstavnici i članovi udruga mladih s područja cijele Republike Hrvatske i savjeta mladih na razini županija. Rezultati istraživanja ukazat će na to koriste li mladi televiziju slučajno (npr. uključuju televiziju samo kad im je dosadno ili imaju višak vremena pa gledaju bilo što što se u tom trenutku prikazuje na programu) ili ciljano kako bi zadovoljili neke potrebe (informiranje, zabava, opuštanje, bijeg od problema itd.). Glavna pretpostavka istraživanja jest ta da je kod mlađe generacije došlo do zasićenja što se tiče gledanja televizijskih sadržaja, a zbog sve veće komercijalizacije programa i pada kvalitete sadržaja, interaktivnije prirode interneta jer se do informacije puno brže dolazi online, a mogućnost praćenja samo tema od njihova interesa na internetu dovela je do toga da su danas mladi izbirljiviji i kritičniji prema sadržajima koje im ponudi televizija.

Ključne riječi: intervju, mladi, televizija

Anita Vujić Žmegač

Uloga komunikacije u organizacijskim promjenama

Svrha ovog rada je pojasniti osnovne postavke organizacijskih promjena i ulogu komunikacije kao okvira za uspješno upravljanje procesom navedenih promjena.

Kako bi se prilagodile vanjskim, ali i unutarnjim zahtjevima, organizacije moraju kontinuirano ulagati u svoj razvoj i mijenjati se, razumijevajući i poštujući pritom dinamiku koja se stvara prilikom samog procesa promjene. Isto tako, da bi se organizacije uspješno prilagodile promjenama potrebno je razumjeti temeljne koncepte i procese tih promjena kao i njihove posljedice koje će utjecati na rezultat učinkovitosti cijele organizacije, ali i pojedinaca. (Aleksić, 2014) Organizacijska kultura je također jedan od ključnih čimbenika uspješne provedbe organizacijske promjene. Obzirom na dinamičnost poslovnih procesa, organizacijska promjena postala je imperativ za održivost svih organizacija. Imajući u vidu da je većina ljudi inertna po prirodi, da preferiraju sigurnost, rutinu i izvjesnost, jasno je da imaju tendenciju suprotstavljati se bilo kakvoj promjeni, posebno ako je riječ o radikalnim promjenama u kojima je njihovo sudjelovanje minimalno, ako uopće postoji. (Belak, 2014) U tome ključnu ulogu ima komunikacija između sudionika u procesu promjene. Zaključak rada je da čelni ljudi organizacija prije provedbe organizacijskih promjena trebaju osigurati izradu primjerenog plana promjene i kao njegov sastavni dio plan komunikacije, provesti kulturalnu analizu te izgraditi pozitivni stav i predanost svih sudionika prema organizacijskoj promjeni.

Ključne riječi: organizacija, organizacijske promjene, upravljanje organizacijskim promjenama, učinkovitost organizacijskih promjena

Mateja Fras Venus

Bilingvizam od rođenja

Istraživanje je pokazalo velike prednosti za djecu koja su od rođenja izložena utjecaju dvaju različitih jezika u usporedbi s djecom koja to nisu. Djeca čiji roditelji govore različite materinje jezike i na njima razgovaraju kod kuće te su ta djeca okružena tim jezicima, ona ih prihvaćaju kao materinje te imaju kompetenciju govoriti, misliti i lakše komunicirati na oba jezika nego što to mogu djeca koja uče nove jezike u obrazovnom, školskom sustavu (sa 7-8 godina). U prilog tome ide i rezultat istraživanja da su djeca, koja su od predlingvističke faze izložena bilingvizmu, u kasnijoj razvojnoj fazi govora, lakše i brže usvajaju nove jezike (drugi, treći, četvrti) nego što to mogu djeca monolingvisti.

Cilj: Dokazati da je bilingvizam prednost ukoliko djeca kreću s usvajanjem dva jezika u vrijeme predlingvističke faze razvoja govora.

Ključne riječi: bilingvizam, lingvistička faza, predlingvistička faza, razvoj govora

Martina Plantak, Gordana Tkalec

„Mi“ u medijima: Banalni nacionalizam i europeizam u hrvatskim medijima

Banalni nacionalizam kao jedan od najnovijih oblika suvremenih teorija nacionalizma dobiva na značaju i sukladno tome broj studija koje se bave ovom temom za određene zemlje i regije povećava se iz dana u dan. Iz tog razloga, ovaj rad nastoji istražiti međusobnu povezanost nacionalnog identiteta i medija kroz prizmu banalnog nacionalizma. Članak će imati zadatak pronaći "kariku koja nedostaje" između banalnih "zastavica" (Billig, 1995) nacionalizma (u medijima) i nacionalnog identiteta. Nadovezujući se na istraživanje Slavcehva-Petkove (2014) o banalnom europejstvu i medijima, ovaj članak želi istražiti kako su nacionalni i europski identiteti zastupljeni u hrvatskim medijima i može li se banalna reprezentacija nacije prenijeti u nacionalni/europski identitet. Uz polaznu hipotezu da su pitanje „nacije“ i „nacionalnog identiteta“ prevladavali u hrvatskom medijskom tisku nakon neovisnosti, ovaj članak analizira odnos medija i nacije i kako se taj odnos odražava na medijski jezik. Za ovu istragu provede se analize medijskog sadržaja, dok će članak biti podijeljen u dva dijela. Slijedom ostalih istraživanja s ovog područja, članak će proučavati 10 odabranih informativnih hrvatskih internetskih portala kako bi se vidjela istaknutost nacionalnog identiteta, tj. koliko prostora pojedini mediji daju nacionalnim sadržajima i nacionalnim rubrikama. Ispitivanjem članaka na mrežnim državnim portalima pokušat ćemo ispitati veza između simbola i „deixa“ u medijima i njihove uloge u stvaranju nacionalnog identiteta. Drugi dio članka ispitivat će koliko je prostora dato europskim temama te kako su te teme definirane i opisane. Ukoliko točna, ova analiza potvrdit će da su, iako je Hrvatska članica Europske unije od 2013. godine, teme koje se bave nacijom puno istaknutije u hrvatskim medijima, nego teme o Europi.

Ključne riječi: Banalni nacionalizam, Europska Unija, mediji, nacionalni identitet

Martina Mihordin

Zaštita osobnih podataka u priopćenjima državnih odvjetništava

Cilj rada je kroz pregled i analizu objavljenih priopćenja državnih odvjetništava i sudova na njihovim mrežnim stranicama te njihov usporedni prikaz s naglaskom na ona priopćenja koja su objavljena iznaći deset glavnih zaključaka koje bi kao smjernice poslužile za ujednačavanje prakse. Polazna tvrdnja rada je da je u Hrvatskoj kroz zakonske i etičke norme jasno propisana zaštita identiteta, a glavno istraživačko pitanje je zašto se sva državna odvjetništva kao izvor informacija ne pridržavaju toga i zašto postoji odstupanje u objavljenim priopćenjima. Rad se bavi zaštitom identiteta kod izvora informacija i ne bavi se pitanjem kako se mediji odnose prema tim identitetima budući da je to pitanje već istraživano kroz novinarsku etiku. Zaključak rada je da, uz sva nastojanja profesionalnog glasnogovornika, većina državnih odvjetništava štiti identitete i osobne podatke u priopćenjima, no postoji neujednačena praksa glede objave identiteta u priopćenjima unutar cijele organizacije državnih odvjetništava zbog različitog shvaćanja pojma javnih osoba i dosljedne primjene zakonske i etičke regulative. Problem koji se kroz istraživanje ukazao je neažurnost u objavama sudskih priopćenja slijedom čega se brojna priopćenja državnih odvjetništava nisu imala sa čime usporediti. Činjenica je da je potrebna edukacija po pitanju zaštite identiteta ponajviše u kontekstu presuda Europskog suda za ljudska prava.

Ključne riječi: pravosuđe, priopćenja, zaštita identiteta

Mateja Jalušić

Paradoks privatnosti

Komunikacijska revolucija nastala pojavom interneta promijenila je ne samo formu i brzinu komunikacijskog procesa, već i način života medijskih korisnika. Informacije su postale dostupnije, svatko do informacije može doći za nekoliko sekundi, a sukladno tome pojednostavljeno je prikupljanje, pohranjivanje i korištenje osobnih podataka svakog korisnika. U tom procesu razvoja digitalnih tehnologija pojavila su se neka nova zakonska, ali i etična pitanja. Među tim pitanjima, svakako je zaštita i korištenje osobnih podataka, odnosno preispitivanje kako, gdje i zašto se koriste naši podaci koje ustupamo trećim osobama na internetu. Istraživanja ponašanja publike pokazala su da se javlja tzv. paradoks privatnosti do kojeg dolazi kada je publika zabrinuta oko njihove privatnosti na internetu, ali ipak malo toga poduzima kako bi tu privatnost zaštitila. Kroz analizu dosad objavljenih istraživanja na temu paradoksa privatnosti kod korisnika društvenih mreža, objasniti ću što korisnike navodi da osobne podatke dijele s drugim korisnicima putem društvenih mreža s osvrtom na tri teorije medija – teorija koristi i zadovoljstva (eng. uses and gratifications theory), efekt treće osobe (eng. third-person effect) i teoriju ritualnog korištenja medija (eng. theory of ritualized media use). Također, cilj je rada analizirati koje podatke korisnici najčešće objavljuju te što poduzimaju kako bi svoju privatnost zaštitili jer će u budućnosti biti potrebno (i u tehnološkom i u pravnom smislu) pomiriti potrebu korisnika da dijele informacije o sebi s potrebom da su te informacije zaštićene i sigurne. Kao odgovor na ovaj izazov predlaže se zaštita privatnosti, veća transparentnost o tome tko posjećuje korisničku stranicu na društvenoj mreži, te više obrazovanja o rizicima objavljivanja osobnih podataka.

Očekivani rezultati ukazati će na to u kojim situacijama su korisnici društvenih mreža spremni mijenjati svoje online ponašanje po pitanju iznošenja osobnih podataka.

Ključne riječi: paradoks privatnosti, utjecaj trećih strana, upotreba i teorija zadovoljenja, teorija ritualizirane upotrebe medija

Katarina Franjo, Gordana Tkalec

Suodnos slike i teksta u publikacijama podravske zavičajne književnosti

U ovom radu govorimo o suodnosu slike i teksta u podravskoj zavičajnoj književnosti i važnosti toga suodnosa na prednjim koricama publikacija. Poseban značaj pridaje se književnicima koji su obilježili podravsku zavičajnu književnost koji zajedno sa slikarima, čije slike, crteži ili pak ilustracije su dio vizualnoga oblikovanja publikacija, svojom posebnošću i njegovanjem tradicije postaju dio zaštićene nematerijalne kulture. Postavljaju se pitanja i pokušavaju dati odgovori koliko oblikovna koncepcija korica utječe na čitateljsku izbornost i konačni odabir. Tumači se izbor ilustracija/slika/fotografija na publikacijama zavičajne književnosti, imaju li poruku ili ne, te se ističe važnost odabira samih vizuala kako bi se privuklo čitatelja te pokazala prepoznatljivost zavičajne obojenosti s ciljem postizanja što boljega komunikacijskoga diskursa između teksta, slike i krajnjega korisnika. Osmišljeno je i provedeno kvalitativno istraživanje s ciljem ispitivanja utjecaja oblikovanja korica podravske zavičajne književnosti na čitateljsku percepciju u kojem se analizira što je prema zadanim fotografijama naslovnih korica potencijalnoga čitatelja rukovodilo u odabiru određene publikacije. Analiza se temelji na analogijskim postupcima u kojima se podcrtava važnost podravske zemlje kao intermedijalnoga koda koji pokreće, i hrani, radnika i umjetnika tvoreći bazičnu umjetnost koja čini podravsku kulturnu baštinu u ovom radu prikazanu, i analiziranu, kroz sliku i tekst te u dodirnim točkama i kultnu seriju Gruntovčani. Podcrtava se značaj oblikovanja knjižnoga ovitka s ciljem reklamiranja određene zavičajne knjige i njezinoga autora koja utječe na prepoznatljivost autorovih djela.

Ključne riječi: ilustracija/slika/fotografija/tekst, intermedijalnost, intertekstualnost, vizualna percepcija, podravska zavičajna književnost

Daša Bosanac, Elizabeta Dadić-Hero, Lucija Hero

Psihološko zdravlje medicinskog osoblja u epidemiji koronavirusa

Proveli smo istraživanje na temu «Odrednice psihološkog zdravlja medicinskog osoblja vezanih uz epidemiju novog korona virusa» u razdoblju od travnja-lipnja 2020. godine. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati zadovoljstvo životom, percipiranu razinu stresa, anksioznosti i depresivnosti vezanih uz epidemiju virusa SARS-CoV-2. Također je cilj bio ispitati strategije suočavanja sa stresom te načine prilagođavanja promijenjenim životnim okolnostima uzrokovanim epidemijom.

Kako se radi o novom problemu koji je zahvatio čitav svijet, reakcije na njegovu pojavu nisu u potpunosti poznate. Prijetnja zarazom izaziva strah i neizvjesnost te pri tome snažno utječe na ponašanje ljudi. Uvedene preventivne mjere značajno mijenjaju život ljudi što dodatno izaziva stres i prijetnju mentalnom zdravlju pojedinca. Svakodnevno «bombardiranje» informacijama u medijima te načini prenošenja informacija uz tendenciju ka katastrofiziranju od velikog su utjecaja na život ljudi. Kada su u stanju stresa ljudi imaju prirodnu potrebu smanjiti njegov intenzitet, a kako bi to postigli koriste različite strategije i ponašanja. Kod nekih osoba ovi događaji mogu dovesti do narušenoga mentalnog zdravlja. Pojava epidemije može izazvati niz stresnih reakcija, stigmatizaciju, zdravstveno rizična ponašanja, pojačanu neravnotežu između radnog i privatnog života, pojavu psihosomatskih simptoma itd. Sve to može ograničiti mogućnost ostvarivanja punih osobnih potencijala i uspješnog nošenja sa stresom.

U istraživanju je sudjelovalo 147 ispitanika, zaposlenika Doma zdravlja PGŽ, na način da su ispunjavali anonimni on-line upitnik. Dobiveni podaci ukazuju na generalno visoko zadovoljstvo životom i korištenje dobrih strategija suočavanja te iščekivanje pozitivnih ishoda po pitanju pandemije. Općenito je zabilježen nizak strah za vlastito oboljenje, niska razina zabrinutosti za narušenje partnerskih i obiteljskih odnosa te niska razina zabrinutosti za obrazovanje djece. Po pitanju korištenja medija zabilježeno je značajno veće pretraživanje informacija i praćenje vijesti vezanih uz korona virus, ali i manjak povjerenja u samu točnost informacija. Značajno je povećano i izbjegavanje drugih ljudi, ali ne i osjećaj

otuđenosti. Istovremeno, povezanost s drugim ljudima putem društvenih mreža i modernih komunikacija dodatno je porasla.

Dobiveni rezultati pružili su nam bolji uvid u potrebe zdravstvenih djelatnika na početku epidemije te omogućili oblikovanje primjerenih oblika psihološke pomoći. Međutim, u posljednjih mjesec dana svjedočimo ponovnom porastu anksiozno-depresivnih smetnji te povećanju psihosomatskih bolesti. Ostaje otvoreno pitanje jesmo li na dobrom putu po pitanju suočavanja s epidemijom. Griješimo li u načinima suočavanja s ovom novom pošasti? Namjera nam je ponoviti istraživanje nakon drugog vala.

Ključne riječi: epidemija, korona virus, mediji, psihološko zdravlje

Jadranko Tuta

Primjena nove tehnologije u visokom vojnom obrazovanju: pitanja integracije virtualne stvarnosti u e-učenje

E-učenje želi primijeniti nove tehnologije za poboljšanje i podršku u procesu učenja, a popularan je način predavanja edukacijskih materijala na sveučilištima u cijelom svijetu. Nove tehnologije mijenjaju način na koji svakodnevno komuniciramo, posebno u vojnim sustavima. Razvojem tehnologije, virtualna stvarnost našla je svoje mjesto i u vojnoj domeni. Na ovom se području trenutačno koriste brojna rješenja za vojnu edukaciju i obuku, gdje sigurno ima još puno prostora za napredak. Nadalje isto se može reći i za obrazovanje na daljinu, gdje je tradicionalno obrazovanje zamijenjeno sustavima za upravljanje učenjem koji kadetima omogućavaju međusobnu interakciju s nastavnicima i instruktorima na vojnom studiju gdje je jedino ograničenje učinkovit i pouzdan pristup Internetu. Digitalnom komunikacijom u obrazovnom procesu njegovi dionici, profesori i studenti postaju tvorci novih informatičkih praksi, koji uključuju nastajanje tehnologija u obrazovnom procesu, poput virtualne stvarnosti (VR). Cilj rada je predstavljanje istraživanja usmjerenog na izazove, resurse i predanost koja će im biti potrebna kako vojnom sustavu tako i njenom osoblju kako bi pomoglo kadetima u završetku formalnog obrazovanja i učinit će da je nastavak obrazovanja ključna komponenta napredovanja za časnike i za upisane kadete. Nadalje kako će vojno osoblje nastaviti proširivati svoje znanje i dovršiti svoje profesionalno vojno obrazovanje, zahtjevi koji se postavljaju pred kadete zahtijevat će novi skup vještina, tehnologije i podrške profesora, vojnih specijalista i časnika. U tom smislu ovaj rad predstavlja inicijativni korak u definiranju standardnog okvira VR informacijskog modela za e-učenje u edukaciji koja će u daljnjim budućim istraživanjima sadržavati studije o novim tehnologijama i ublažavanju komunikacijskih problema između dionika, profesora i kadeta koji postaju tvorci novih informatičkih praksi u sustavu koji uključuju nastajanje tehnologija u obrazovnom procesu, poput virtualne stvarnosti (VR).

Ključne riječi: virtualna stvarnost, e-učenje, edukacija, obuka, digitalne komunikacije

Valentina Mirtić, Zorica Topić Omaljev

Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje zdravstvene ustanove

Pandemija koronavirusa 2019./2020.g. ili pandemija Covid-19 pandemija je nove bolesti koja se pojavila krajem 2019.g. u Kini.

Početak 2020.g. razvila se u epidemiju i proširila po cijelom svijetu, a tako i u Republici Hrvatskoj. U ožujku 2020. epidemija je proglašena pandemijom, što je prva pandemija nakon 2009.g. (svinjska gripa).

Od ožujka 2020.g. u RH donesene su mnoge mjere s ciljem smanjenja širenja zaraze, a ovim radom, na primjeru zdravstvene ustanove, Specijalne bolnice za plućne bolesti, prikazati ćemo rezultate primjene pojedinih donesenih mjera, i utjecaj pandemije na poslovanje.

Postavljena je hipoteza da li i u kojoj mjeri pandemija Covid-19 utječe na poslovanje zdravstvene ustanove.

Provedenim istraživanjem cilj je na konkretnom primjeru prikazati razliku u poslovanju u razdoblju prije i nakon pandemije covid-19.

Ključne riječi: Covid-19, pandemija, RH, zdravstvo

Mladen Greguraš, Iva Rosanda Žigo

Upotreba kratica u digitalnoj komunikaciji

U radu će se istraživati, u posljednje vrijeme osobito popularna i među različitim populacijama zastupljena, komunikacija kraticama s posebnim osvrtom na njezinu upotrebu u kontekstu društvenih mreža i aplikacija. Upotreba kratica nije samo jezično-komunikacijski, nego je i širi društveni pa i kulturni fenomen koji se razvija i funkcionira u skladu s promjenama koje nam donose novi mediji i nove tehnologije. U radu ćemo, stoga, nastojati pokazati na koji način nove tehnologije i novi mediji utječu na svakodnevni život, posebice na komunikacijske procese te ćemo pokušati objasniti sveprisutnu tendenciju prema vizualizaciji, brzini, neposrednosti i ekonomičnosti kao temeljnim načelima u prenošenju poruka. Posebno ćemo se usredotočiti na istraživanje kratkih tekstualnih i *chat* kratica koje se koriste u mrežnim komunikacijama, uključujući društvene mreže *Facebook*, *Twitter*, *LinkedIn*, potom elektroničku poštu te na kratice koje se koriste na mobilnim telefonima i na aplikacijama *Viber*, *WhatsApp*, *Messenger*, *Telegram*. Za potrebe rada provedena su istraživanja na odabranom uzorku s ciljem pokušaja sistematizacije kratica s obzirom na osobni i profesionalni profil ispitanika. Upotreba kratica u komunikaciji nije više trenutni hit već komunikološki fenomen koji ulazi u sve društvene sfere. Samom statističkom činjenicom da 82% kućanstva ima pristup internetu, što preneseno u brojke iznosi 3.406.288 stanovnika, a nastavno tome, prema našem istraživanju 86,6% ispitanika koristi svakodnevno društvene mreže i 87,5% ispitanika koristi svakodnevno aplikacije za komunikaciju. Dakle, u Republici Hrvatskoj okvirno 3.000.000 stanovnika komunicira kraticama putem društvenih mreža i aplikacija. Iz svega navedenoga možemo zaključiti da dobiveni rezultati istraživanja jasno potvrđuju da upotreba kratica na društvenim mrežama i aplikacijama postaje nova paradigma komunikacije.

Ključne riječi: društvene mreže, komunikacija kraticama, internetska komunikacija, komunikacija na aplikacijama, kratice

Karlo Sigetić, Nikša Sviličić

Upotreba persuazivnih komunikacijskih alata, tehnika i protokola Stožera civilne zaštite Koprivničko-križevačke županije u kriznom komuniciranju epidemije COVID-19

Ovaj rad definira i valorizira alate i tehnike komunikacijske persuazije na recepciju i percepciju rada Stožera civilne zaštite Koprivničko-križevačke županije u kriznom komuniciranju epidemije COVID-19. Rad će prikazati kako Stožer komunicira epidemiju COVID-19 prema svojim javnostima te analizirati alate koji se pri tome koriste. Kvalitativnom znanstvenom metodom studije slučaja će se pokazati upotreba alata odnosa s javnostima u obliku izjava za medije, konferencija za medije i priopćenja, a analizom sadržaja, narativa i diskursa priopćenja i medijskih objava ustanovit će se kakav je utjecaj i recepcija javnosti na objave. Istraživanje će definirati razinu važnosti uspostave optimalnih eksternih komunikacijskih alata sa svrhom optimizacije recepcije i percepcije komunikacijskih poruka u radu Stožera civilne zaštite Koprivničko-križevačke županije.

Ključne riječi: komunikacija, krizna komunikacija, odnosi s javnostima, persuazija, percepcija

Ivan Šabić, Lovre Dodig

Kibernetičke prijetnje nastavi na daljinu na početku pandemije uzrokovane pandemijom Covid-19 u RH

Provođenje nastave na daljinu u Republici Hrvatskoj od samih početaka globalne pandemije Covid-19 suočava se sa sigurnosnim rizicima i ugrozama zbog kibernetičkih napada na središnje informatičke sustave. Sredinom ožujka 2020. obustavljena je nastava u prostorima svih osnovnih i srednjih škola te fakulteta u cijeloj Hrvatskoj i najavljen prelazak na nastavu na daljinu, što javni informacijski sustav dovodi pred veliki izazov kao i nadležne institucije. Cilj rada je objasniti utjecaj kibernetičkih prijetnji na informacijske sustave obrazovnog sustava RH i istražiti učestalost kibernetičkih napada tijekom provedbe online nastave.

Za provedbu istraživanja korištena je kvalitativna metoda deskriptivne analize primjenom koje su opisane pojave nastale prilikom kibernetičkih napada te metoda sekundarne kvalitativne analize računalno-sigurnosnih napada u počecima pandemije Covid-19 u RH. Za tu analizu korišteni su podatci iz interne baze podataka CARNET-ovog CERT odjela za prvih 6 mjeseci 2019. i 2020. godine. Predmet istraživanju su sigurnosni rizici i prijetnje koje se dominantno dovode u vezu s prijevarama iz područja socijalnog inženjeringa, dok uzorak na kojem je istraživanje provedeno čine lažne poruke dostavljene putem AAI@EduHr sustava. Rad doprinosi informacijsko – komunikacijskim znanostima i razvoju informacijskih tehnologija u Republici Hrvatskoj te otvara mogućnost daljnjeg istraživanja u unaprijeđenu identifikacije kibernetičkih prijetnji nastavi na daljinu.

Ključne riječi: kibernetički napadi, nastava na daljinu, informacije, komunikacija

Anita Jeličić, Slobodan Hadžić, Jelena Blaži

Komuniciranje lažnih vijesti tijekom pandemije COVID-19

Pandemija COVID-19 utjecala je na sve aspekte naših života, privatne, društvene, političke, gospodarske, kulturne i naravno zdravstvene. Javnost je uplašena, zbunjena, informirana, dezinformirana i zastrašena lažnim vijestima. Cilj rada je istražiti medije koji plasiraju lažne vijesti u zadanom vremenskom periodu. Odlučili smo se za portale Dnevno.hr, Narod.hr i Geopolitika.news u kojima su po podacima Faktografa najzastupljenije lažne vijesti. U poplavi informacija kojima smo kao pojedinci i kao javnost bombardirani svakodnevno praktično od trenutka kad se uključimo u dan teško je razlučiti što je pouzdana i provjerena informacija. Dio javnosti niti ne razmišlja da nisu sve vijesti relevantne pa onda ne može niti provjeriti lažne. Upravo kriza kao pandemija COVID-19 zahtjeva odgovorno ponašanje pojedinca koji je na temelju ispravnih i pravovremenih informacija sposoban samostalno donositi ispravne odluke, a s ciljem zaštite zdravlja i života šire zajednice.

Koristiti ćemo press clipping agencije Presscut i kvantitativnom i kvalitativnom analizom sadržaja obraditi plasirane lažne vijesti u periodu od 25.2., početak izvještavanja o pandemiji do 11.5. kada je počela treća faza popuštanja. Zaključci će proizaći iz obrade rezultata znanstvenog istraživanja.

Ključne riječi: komuniciranje, lažne vijesti, COVID-19, javnost, infodemija

Vesna Haluga, Nikša Sviličić

Semiotički aspekti tradicijskih tetovaža katolkinja u BiH i njihov komunikacijski značaj

Rad tematizira vjersku/tradicijsku tetovažu, funkciju tetovaže s identitetsko vjerskog komunikacijskog aspekta, prvenstveno kao sredstvo vizualne komunikacije kod žena katolkinja iz BiH te komunikacijski aspekt suvremene primjene vjerske/tradicijske tetovaže u književnosti, primijenjenoj umjetnosti, modi... Kod žena katolkinja iz BiH od prvobitne zaštitne funkcije, preko tradicijsko običajne pa sve do forme identitetske identifikacije, tetovaža žena katolkinja u BiH kroz povijest nije mijenjala vizual već funkciju, uvjetovanu političkim, društvenim, socijalnim i kulturološkim promjenama. Tradicijska/vjerska tetovaža u suvremenoj uporabi gubi zaštitnu, ali zadržava identifikacijsku funkciju te postaje motiv modnog i kulturnog izričaja. Tetoviranje žena u BiH je pojavnost stara više od tisuću godina, a potječe još iz vremena starih Ilirskih plemena koja su živjela na Balkanu (Stipčević,1974:80). Najveći značaj tradicijsko tetoviranje žena imalo je **za vrijeme turske okupacije Bosne i Hercegovine** između 1463. i 1878. godine budući je tetoviranje križa kao simbola kršćanstva pored primarno zaštitne funkcije (sprječavanje odvođenja i silovanja od strane Turaka), imalo i funkciju svjedočenja pripadnosti vjeri/ katoličanstvu. Istraživači su zabilježili 317 motiva koji se javljaju pojedinačno ili u kombinaciji s drugim, a najčešći su motivi križa, križevi s jelicama (jedna grana na gore, dvije grane na dolje). Tetoviranje žena katolkinja čini važnu etnološku cjelinu u kulturno povijesnom razumijevanju Bosne i Hercegovine, a suvremena primjena tradicijske/vjerske tetovaže u primijenjenoj umjetnosti, književnosti, modi... pridonosi njenom očuvanju i popularizaciji kao etnološkog specifikuma, rariteta, jedinstvenog u cijelome svijetu.

Ključne riječi: tetovaža, Bosna i Hercegovina, katoličanstvo, neverbalna komunikacija, identitet

Marta Vargek

Političke ideje u Bunjevačkim i šokačkim novinama

Da bi politika imala smisao, svoje ideje mora prenijeti na široku populaciju, formirati kritičnu populaciju koja će te iste ideje provoditi na korist svih u pojedinoj zajednici, stoga su upravo tiskani i elektonički mediji izvrsni za širenje političkih stavova. Spoznaja je da je upravo jezik nositelj ljudskoga znanja i tradicije te iz tog razloga jezični identitet može značajno poslužiti kao temelj kulturnog identiteta. Na temelju dostupne literature o počecima i godinama izlaženja Bunjevačkih i šokačkih novina u uredništvu biskupa Ivana Antunovića do sada nije provedeno istraživanje o političkom aspektu predmetnih novina. U radu se istražuje kakve i u kojoj su mjeri zastupljene političke ideje u Bunjevačkim i šokačkim novinama. Analizirat će se 42 novine koje su izlazile u 1870. godini, prvoj godini izdavanja. Nadalje, bit će obuhvaćeni svi članci u novinama, definirat će se vrsta članaka te ostali segmenti vezani uz tehnički opis članaka. Također, istražiti će se izričaj autora članaka prema publici u pogledu širenja pozitivnih ili negativnih stavova, otvorenosti spram drugih nacionalnosti, stupnju kritike društvenih događanja. Provest će se kvantitativna i kvalitativna analiza sadržaja putem kodnih listova s ciljem širenja spoznaja o počecima novinarstva kod Bačkih hrvata.

Ključne riječi: Bunjevačke i šokačke novine, identitet, mediji, nacionalna manjina, narodnost

Jelena Škoda

Poticanje razvoja vizualne pismenosti korištenjem infografa u nastavi stranog jezika

Suvremene promjene u informacijskom krajoliku podrazumijevaju sve veću količinu informacija s kojom se suočavamo. Infografi, kao vizualni prikaz podataka i ideja, nude odgovor kako uspješno integrirati i sintetizirati informacije budući da predstavljaju vizualne priče koje angažiraju publiku. Cilj je ovog rada ispitati u kojoj mjeri vizualizacija kao sistem ikona i simbola omogućuje dublje razumijevanje teksta kroz uporabu infografa u nastavi stranog jezika. Na metodološkoj razini rad obuhvaća kvantitativni pristup provedbi istraživanja koje uključuje studiju slučaja u kojoj je sudjelovalo 26 učenika na nastavi engleskog jezika. Na spoznajnoj razini znanstveni je doprinos ostvaren kroz usmjerenost ispitivanja usvajanja kompleksnog političkog diskursa na stranom jeziku pri čemu su učenici koristili dva različita predložka, jedna skupina klasični književno-metodički predložak dok je druga koristila vizualno orijentiran predložak infografa. Na primjeru studije slučaja, rezultati istraživanja pokazuju da su infografi lako čitljiva platforma za učenike koja omogućuje efikasnu percepciju informacija ne samo putem teksta već kroz mrežu slika, brojčanih zapisa i grafiku. Na taj način potiču usvajanje novog diskursa na stranom jeziku, ali i dublje razumijevanje novih koncepata, pamćenje informacija i razvijanje vizualne pismenosti učenika.

Ključne riječi: infografi, usvajanje informacija, vizualna pismenost, poučavanje stranog jezika

Irena Leščan, Gordana Tkalec

Političko kazalište na primjeru Hrvatske i Srbije

Rad obrađuje suvremeno političko kazalište na prostoru tranzicijskih zemalja Hrvatske i Srbije, temeljeno na analizi i komparaciji medijskog izvještavanja s osvrtom na medijski tretman i recipiranje kulture.

Svrha ovog rada je utvrđivanje konteksta koji utječe na položaj suvremenog političkog kazališta na navedenom prostoru. U skladu s time postavljen je cilj istraživanja usmjeren suočavanju okoline s prošlošću te ulozi medija u poticanju i održavanju etničkih stereotipa, predrasuda i stigmi, kao i promoviranju određenih ideoloških ideja i poruka. U skladu s dugogodišnjom međusobnom političkom i kulturnom interakcijom, recepcija suvremenog političkog kazališta na ovdašnjem prostoru, reflektira društvene obrasce i institucionalne mehanizme suodnosa Hrvatske i Srbije, način na koji političke elite utječu na društvenu recepciju kulture i njezino djelovanje, stvaranje i održavanje predrasuda i stigmi vezanih za određene narode, identitete i ideologije, kao i na medijsku ulogu u disperziji i promociji određenih poruka. Rad ukazuje na to da se recepcija predstava preklapa s uzajamnom recepcijom pojedinih naroda, a odraz je i utjecaja kao što su način upoznavanja s djelom, povijesno nasljeđe, geografsko okruženje, politički i ekonomski faktori te individualni stavovi, kao i većeg utjecaja stanja u društvu nego samih osobitosti medija.

Ključne riječi: interpretativne zajednice, medijska recepcija, političko kazalište, postjugoslavenski proctor, povijesno i političko nasljeđe

Neven Protić

Konstrukcija ženskosti, muškosti i „queer“ subjektivnosti u holivudskom „mainstream“ filmu

Radi prikazuje toerijski pregled konstrukcije ženskosti i muškosti u klasičnom holivudskom filmu te neke kasnije pomake. Klasični holivudski film razvio je matricu snimanja prema kojoj je ključna što veća gledanost, odnosno profit. U okviru te matrice sadržani su brojni stereotipovi zapadnih društava, temeljenih na patrijahratu. Stoga je neizbježno je da filmski medij iz društva na ekran preslikava rodne stereotipove i predrasude. No, filmski medij ne djeluje samo kao zraclo, već i kao sukreator naših pogleda na svijet pa tako ušvrćuje stereotipove, perpetuirajući ih. Kada je strukturalizam intervenirao u teoriju filma i pokazao kako film djeluje kao sredstvo ideologije, ubrzo je uslijedila i feministička kritika. Laura Mulvey pokazala je kako žena u filmu ima poziciju objekta, bilo na ekranu, bilo u publici. Današnji Hollywood dakako pokazuje određene pomake u prikazivanju ženskosti, odnosno ženske subjektivnosti, no i dalje je i više no prisutna dominantna shema koja žene stavlja u svojevrstan podređeni položaj te podilazi što široj publici, nudeći gledateljstvu uvriježene kodove, kako njihovo dekodiranje ne bi predstavljalo preveliki napor. Muški identitet kreiran je isključivo s ciljem potvrđivanja falocentrične moći pa čak i u trenucima kada je muško tijelo izloženo pogledima žena i drugih muškaraca. Takvo je potenciranje muškosti bilo neophodno, kako bi se izbjegle bilo kakve homoerotske implikacije, koje u vrijeme klasičnog Hollywooda nisu imale svoje mjesto. No, takvo shvaćanje odraz je patrijahalnog sustava i ono se, čim se sustav našao pod 'prijetnjom', počelo mijenjati. Teško je potpuno ragnarčiti retradicionalizaciju muškosti od krize muškog identiteta u 1980-im godinama, a prvenstveno zbog pretapanja elemenata tzv. 'muških žanrova' s homoerotičnim prikazom muških likova. No, baš zato te filmove možemo gledati kao odraz nedefinirane situacije traganja za identitetom, koja je bila sveprisutna u popularnoj kulturi osamdesetih. Danas u holivudskim mainstream filmovima, prikazivanje muškosti postaje još slojevitije, dok se ženskim likovima oduzima čak i njihova tradicionalna uloga objekta. Film, dakle, kao masovni medij aktivno sukreira društvene odnose, ali i perpetuiura i stvara nove predrasude i stereotipoe. Upravo zato što film ne spada u infomrativne medije, poruke koje dobivamo iz igranih filmova često nisu osvještene. Stoga danas, kada smo svjesni promjena i napretka u društvu

po pitanju rodnih jednakosti, ostaje dijelom otvoreno pitanje zrcali li filmski medij doista društvene odnose i kulturalne norme onakve kakve doista jesu, naturalizirali ih te u kojoj je mjeri film odraz, a u kojoj kreator kulturnih matrica.

Ključne riječi: holivuski mainstream film, muškost, stereotipovi, queer subjektivnost, ženskost

Marko Gregur, Gordana Tkalec

Društvene i političke teme te pozicija tjednika „Demokrat“ (1919.-1920.)

Koprivnički tjednik Demokrat pokrenut je 1919. godine kao „glasilo mjestne organizacije saveza hrvatskih obrtnika [za] pouku, obrt, gospodarstvo i javni život“, odnosno kao nestranački, ali itekako politički angažirani list, koji je tiskao najvažniji koprivnički nakladnik Vinko Vošicki. Rad će dati kratak pregled hrvatskog novinskog nakladništva, analizirati sadržaj novina i suradnike, s posebnim naglaskom na dvije teme koje su uvelike odredile list tijekom gotovo dvije godine izlaženja: politiku i Reformni pokret dijela nižeg katoličkog svećenstva. Posebno će se analizirati politička opredijeljenost novina te odnos lista prema Hrvatskoj pučkoj seljačkoj stranci (odnosno Hrvatskoj republikanskoj seljačkoj stranci, nakon promjene imena), stranačkom vođi Stjepanu Radiću, ali i prema Ivanu Kraljiću, koprivničkom gradonačelniku iz redova te stranke. Drugi cilj rada je prikazati pisanje i odnos tjednika prema reformnom pokretu dijela nižega katoličkog svećenstva u Hrvatskoj koji je u vrijeme izlaženja Demokrata naj snažniji upravo u Koprivnici, a njegov vođa Stjepan Zagorac suradnik lista. Tema reformnog pokreta važna je za list jer ga stavlja izvan konteksta lokalnog izdavaštva, a također nije riječ o (samo) vjerskom već i o političkom pitanju, u razdoblju neposredno nakon Prvog svjetskog rata, koje donosi velike promjene u čitavoj Europi. Rad se u prvom redu oslanja na tekstove objavljene u listu, a za razumijevanje novine važna su pisma glavnog urednika Mihovila Tomca poslana prevoditelju i suradniku Pavlu Rakošu (koja su u većoj mjeri obrađena u radu u kojem se autor bavio modelima financiranja lista). Kako bi se približio kontekst u kojemu izlaze listovi u tom razdoblju proučena je literatura koja se dotiče cenzure (Rauchensteiner, Novak, Stipčević...), političkih uvjeta u zemlji, ali i gradu (Krušelj, Šadek), starokatoličkog pokreta (Patafta) i povijesti novinskog nakladništva (Brešić, Gostl i dr., Topić...). Rad analizira tjednik koji označava novu fazu razvoja koprivničkog nakladništva i doprinosi valorizaciji koprivničkog i podravskog novinskog nakladništva te detektira Pavla Rakoša, jednog od najvažnijih suradnika koprivničkog nakladnika i tiskara Vošickog, kao jednog od važnijih suradnika lista te definira osovinu Vošicki-Rakoš kao značajan

pokretački kogačič tjednika, zajedno s nekim drugim ljudima i autorima poput Stjepana Zagorca.

Ključne riječi: „Demokrat“, H(P)SS, novine, Rakoš, starokatolički pokret

ISBN: 978-953-7986-19-3

Tisak: Centar za digitalno nakladništvo, Sveučilište Sjever

Koprivnica, studeni 2020.